

Ultreia 64

december 2016

In deze Ultreia

- Lezingencyclus
- Camino leesclub
- Complimenten klooster
- Fietsdriedaagse
- Verschijning Jacobsstaf
- Path of Miracles
- Europees bellen
- Bassen gezocht
- Lezing André Brouwer
- Nieuws webwinkel
- Salida
- Colofon

Van de redactie

Een aantal jaren geleden deed de gevoelstemperatuur haar intrede bij het weerbericht. Tot dan was temperatuur altijd een absoluut gegeven geweest, maar het KNMI had besloten dat -3 graden Celsius beduidend anders aanvoelde als er ook sprake was van wind, ijzel of andere onaangename bijkomstigheden. Vervolgens werd je dan door de weerman naar buiten gestuurd met een gevoelstemperatuur van -10. Alsof het nog niet koud genoeg was.

Tussen de wijngaarden op de route vanaf Vézelay bedachten mijn wandelmaat en ik een soortgelijk fenomeen. Het was tegen vijven, nog bloedheet, we waren moe, er was nagenoeg geen schaduw en we moesten nog een stuk. Onaangename bijkomstigheden, dus we introduceerden daarom de 'gevoelsafstand': absoluut was het nog maar vier kilometer, maar het voelde als zo véér. Zo makkelijk als die kilometers op een frisse ochtend onder je schoenen verdwijnen, zo lastig kunnen ze aan het eind van een etappe zijn. De gevoelsafstand van die resterende vier kilometer was dus duidelijk tien. Minstens.

Daarna was het extra fijn in de herberg. Lekker binnen. Douchen, kleren wassen, een glas en verder niets anders te doen dan intens tevreden zijn. En nu is het december: voor menigeen tijd om binnen te zitten. Daarom een Ultreia met veel activiteiten om de camino binnen te beleven: luisteren naar belevenissen en theorieën, lezen over wat anderen meemaakten, luisteren naar een koor, of zelf zingen in een koor. Kies maar. En heb het fijn binnen.

Ria Meinema

Voorjaarsprogramma Werkgroep Geschiedenis en Cultuur

Lezingencyclus Pelgrimeren, natuur en landschap, toen en nu

Vanaf januari start een nieuwe lezingencyclus van de Werkgroep Geschiedenis en Cultuur. In een vijftal lezingen wordt deze keer ingegaan op de betekenis van natuur en landschap voor pelgrims, vroeger en nu. Vragen die aan de orde zullen komen zijn: Wat doet lopen of fietsen door de natuur met een pelgrim? Ervaar je het landschap of dient het als decor? Is natuur meer dan een stoffig pad, meer dan zon, weer en wind?

Op woensdag 25 januari bijt Matthijs Schouten, buitengewoon hoogleraar ecologie en filosofie aan de universiteit Wageningen, het spits af met de lezing *Natuur en landschap als inspiratiebron voor pelgrims*. Op de vervolgvonden komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod: *Keltische spiritualiteit: geloven onderweg* (door Roel Bosch, schrijver, kerkhistoricus

en predikant), *Franciscus van Assisi: de natuur als toegang tot het mysterie* (door Guy Dilweg, franciscaan klooster Stoutenburg Leusden), *Dit is waar ik woon. De betekenis van het landschap voor de hedendaagse pelgrim* (door Dirk Aerts, erevoorzitter van het Vlaams Genootschap) en *De ontwikkeling van het landschap langs de Camino Francés* (door Niek Hazendonk, landschapsarchitect en Spanjekenner).

Kijk voor meer informatie over de lezingen en de wijze van aanmelden op de [webpagina](#) van de werkgroep. De lezingen vinden plaats op vijf woensdagavonden in de periode van 25 januari tot en met 22 maart, van 19.00 tot 21.00 uur in het Instituto Cervantes, Domplein 3, Utrecht. Kosten: € 7,50 per lezing voor leden, € 12,50 voor niet-leden. Deelname aan de hele cyclus: € 30 voor leden, € 50 voor niet-leden.

Geschiedenis, kunst en cultuur van de Camino Francés

De werkgroep heeft de afgelopen jaren in samenwerking met een aantal regio's een cursus verzorgd over de *Geschiedenis, kunst en cultuur van de Camino Francés*. Voor deze cursus bleek grote belangstelling te bestaan. Ook voor het komend jaar staat de cursus weer op het programma. Ze omvat drie avonden en wordt gegeven in de regio, op initiatief van het regiobestuur. Geïnteresseerd? Neem vrijblijvend contact op met de Werkgroep Geschiedenis en Cultuur via geschiedeniscultuur@santiago.nl of via het [contactformulier](#) op de webpagina.

De camino leesclub

Sinds kort organiseert de werkgroep Bibliotheek samen met de Regio Utrecht een maandelijkse camino leesclub, waarin steeds een ander boek over de Camino zal worden besproken. Een eerste bijeenkomst vond begin december plaats. Daarin werd besloten om voor de volgende keer het boek *Ver Onderweg* van Jeroen Gooskens te lezen.

De club heeft plaats voor meer leden die graag over de camino lezen, en over de gelezen boeken met anderen van gedachten willen wisselen. Voor beginnende pelgrims die boeken lezen ter voorbereiding op hun tocht, of doorgewinterde pelgrims die via literatuur graag terugreizen naar de Camino – iedereen is welkom! Leden van de leesclub kunnen het boek van Gooskens bij het Genootschap afhalen om het te lenen. Zij kunnen ook andere boeken en

DVD's uit de uitgebreide bibliotheek in Utrecht lenen. Kijk op de [website](#) voor het volledige aanbod. Via de website kun je ter voorbereiding ook een interessant [interview](#) met Jeroen Gooskens bekijken.

De volgende bijeenkomst vindt plaats op donderdag 12 januari, van 15.30 tot 17.00 uur, in het Huis van Sint Jacob, Jans Kerkhof 28A in Utrecht. Aansluitend is er de mogelijkheid om het Café St Jacques in Utrecht te bezoeken, van 17.00 tot 19.00 in Stadskasteel Oudaen, Oudegracht 99. Je kunt je aanmelden voor de leesclub via bibliotheek@santiago.nl.

Complimenten van het klooster

Dit jaar werden in de herberg van Roncesvalles maar liefst 47.381 pelgrims ontvangen door ruim 120 leden van het Genootschap die zich daar als vrijwillige hospitalero twee weken inzetten. In november werd het seizoen in de Pyreneeën weer afgesloten, en op 26 november kwamen de hospitaleros in Driebergen bijeen voor een afsluitende dag. Tijdens deze

bijeenkomst werd een brief van Prior Don Patxi Izco van het klooster Roncesvalles voorgelezen; hij bedankte de hospitaleros uitvoerig voor hun inzet en sprak de hoop uit op een nog lang durende samenwerking tussen het klooster en het Genootschap.

Ook voor het seizoen van 2017 zijn weer nieuwe hospitaleros nodig. Interesse? Kijk dan op de [pagina's](#) van de Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles wat dit inhoudt en hoe je je aan kunt melden.

Fietsdriedaagse voor pelgrims

Voor mensen die van plan zijn naar Santiago te fietsen, of voor hen die dat al deden organiseert het Pelgrimsinformatiecentrum in Sint Jacobiparochie in 2017 weer een fietsdriedaagse. Deze zal plaatsvinden van 21 tot en met 23 april. De driedaagse begint in Sint

Jacobiparochie en voert de eerste dag naar het Overijsselse Hasselt. Op de tweede dag wordt er naar het Groningse Uithuizen gefietst, en op de laatste dag gaat de tocht weer terug naar Sint Jacobiparochie. Er wordt zoveel mogelijk op wegen en paden gefietst die vroeger deel uitmaakten van de pelgrimsroute naar Santiago. Dagafstanden liggen rond de 110 km.

De tocht is bedoeld voor fietspelgrims. Toekomstige pelgrims raken zo vertrouwd met het rijden van langere afstanden met bepakking en hebben de gelegenheid hun uitrusting te testen. Ervaren pelgrims kunnen hun ervaringen delen met de toekomstige, en hun kennis over Jacobsroutes in Nederland uitbreiden. De tocht wordt georganiseerd in samenwerking met de regio's Fryslân, Groningen-Drenthe, Oost en het Jabikspaad.

Voor meer informatie en aanmelding kun je contact opnemen met Marten Visser via kortmorn5@hetnet.nl. Deelnamekosten bedragen € 12,50. Kosten van onderdak en eten zijn voor eigen rekening. Inschrijvingen moeten voor 1 april binnen zijn.

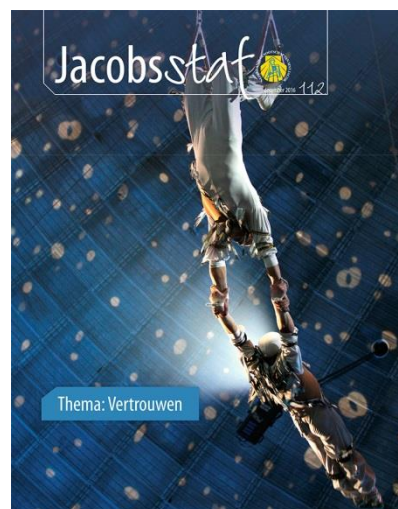
Verschijning Jacobsstaf 112

We zijn er bij de redactie altijd zo trots op: aan het begin van het jaar plannen we tot op de dag nauwkeurig de datum waarop de Jacobsstaf bij u op de mat valt of in uw brievenbus ligt.

Dat komt ook altijd uit, maar in het productieproces voor het kerstnummer is er iets misgegaan. Een planner heeft de verschijningsdatum voor de aanleverdatum aangezien. Dit betekent dat de Jacobsstaf niet op 20, maar op 23 of 24 december bij u bezorgd wordt.

En dat terwijl het nummer nog wel 'Vertrouwen' als thema had. Een van mijn leermeesters zei het al: *vertrouwen is mooi, controle is beter*.

André Brouwer
hoofdredacteur Jacobsstaf

Uitvoeringen Path of Miracles

Het Luna Kamerkoor, een projectkoor voor vergevorderde amateurzangers, zal in februari drie maal *Path of Miracles* uitvoeren. *Path of Miracles* is een a capella zangstuk voor zeventien stemmen van de hedendaagse Britse componist Joby Talbot. Het is gebaseerd op de pelgrimage naar Santiago de Compostela. De vier delen van het stuk zijn genoemd naar vier belangrijke stopplaatsen op de Camino Francés: Roncesvalles, Burgos, León en Santiago.

Het eerste deel – *Roncesvalles* – verhaalt over de geschiedenis: van de dood van de apostel Jacobus tot en met de stichting van het bedevaartsoort in Santiago, ongeveer duizend jaar later. In deel II – *Burgos* – gaat het over de moeilijkheden die de pelgrim tegenkomt en de indrukken die hij onderweg opdoet. De lichamelijke en geografische problemen van pelgrims staan centraal in deel III – *León*. In deel IV

– *Santiago* – krijgen de pelgrims bij het zien van het einddoel weer nieuwe krachten. De teksten zijn veelal afkomstig uit de Codex Calixtinus en geven een goed beeld van het culturele leven in de Middeleeuwen.

Voorafgaand aan het muzikale deel zullen delen uit de film *Compostelle, le chemin de la vie*, een documentaire van Freddy Mouchard, worden vertoond. De voorstellingen vinden plaats op 17 februari (Pieterskerk, Utrecht, aanvang 20.15 uur), 18 februari (Grote Kerk, Schiedam, aanvang 15.00 uur) en 19 februari (Martinuskerk, Twello, aanvang 15.00 uur).

Kaarten voor de concerten in Utrecht en Twello kun je [hier](#) bestellen. Het concert in Schiedam is een gratis inloopconcert. Voorproefjes zijn te beluisteren via YouTube, bijvoorbeeld [hier](#). De tekst van de vier delen vind je [hier](#) in het programmaboekje van een andere uitvoering.

Europees bellen en internetten in 2017

Goed nieuws voor iedereen die na 15 juni 2017 met een mobiele telefoon in Spanje (of elders in de EU) gaat pelgrimeren. Europeanen kunnen vanaf die datum in iedere andere EU-lidstaat bellen, sms'en en mobiel internetten voor het eigen nationale tarief. Je belt dan dus ook in Spanje voor dezelfde prijs als in Nederland, zonder meerkosten. Het betekent het einde van de vaak dure belminuten die voorheen betaald moesten worden.

Meer informatie vind je [hier](#).

Bassen gezocht

El Orfeón Jacobeo, het koor van het Genootschap, zoekt op korte termijn een of twee bassen met ruime koorervaring.

Op het repertoire van het koor staan hoofdzakelijk een- en meerstemmige pelgrimliederen, in het Frans, Spaans, Duits, Engels, Nederlands en Latijn.

Optredens staan gepland voor de landelijke voorjaarsbijeenkomst op 18 maart in Den Bosch en op de naamdag van Jacobus op 25 juli. De nieuwe bassen kunnen tijdelijk meedoen tot aan de voorjaarsbijeenkomst, maar kunnen ook permanent lid worden van het koor. Je kunt je aanmelden via orfeon@santiago.nl.

Meer informatie over het koor en het repertoire kun je vinden op [de website](#).

Lezing André Brouwer In Hilversum

Is bezit ballast? Is ontvangen moeilijker dan geven? Hoe lang blijft een medepelgrim fris? Dat fijne gevoel van loslaten... hoe kun je dat, zeg maar... vasthouden? Vragen, altijd maar vragen. In zijn lezing over zijn pelgrimage van Alkmaar naar Santiago geeft André Brouwer er antwoord op.

Datum en tijd: zondag 8 januari 2017, 13.00-15.00 uur. Plaats: de theaterzaal van de bibliotheek, 's-Gravelandseweg 55, Hilversum. Kosten: €10,- ; bibliotheekleden € 7,50. Voor alle bezoekers heeft André een leuke attentie. Zie voor meer informatie en het reserveren van kaarten [de website](#) van de bibliotheek.

Nieuws uit de webwinkel

Herdruk: Pelgrimspad

Wandelnet heeft een herdruk verzorgd van de wandelgidsen *Pelgrimspad 1* (LAW7-1 van Amsterdam naar 's-Hertogenbosch) en *Pelgrimspad 2* (LAW7-2 van 's-Hertogenbosch naar Maastricht). Bij de nieuwe druk hoort een nieuwe prijs: de editie van 2016 kost €18,70 per deel. Voor ieder die de route van Amsterdam naar Maastricht, zoals beschreven in *Jacobswegen in Nederland deel 1*, te kort vindt een aanrader.

Camino del Norte

Niet meer leverbaar

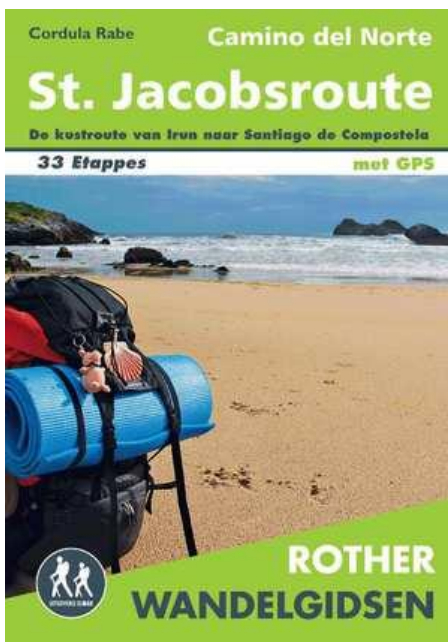
Begin van het jaar deed Uitgeverij Elmar een oproep aan de leden van het Genootschap om mee te werken aan het actualiseren van *Te voet naar Santiago de Compostela: De Kustroute*. De gids is al enige tijd niet meer leverbaar en het was de bedoeling dat dit najaar een herdruk

zou verschijnen. Er is bij het controleren van de tekst en het kaartmateriaal zoveel achterstallig onderhoud geconstateerd dat zelfs een ingrijpende update niet realistisch is: er zou een geheel nieuwe gids moeten worden samengesteld. De originele Spaanse uitgever en de auteur Paco Nadal zien hier blijkbaar geen heil in.

Hiervoor in de plaats

Een goed alternatief biedt de gids *St. Jacobsroute, Camino del Norte - de kustroute van Irun naar Santiago de Compostela*. Dit is een Nederlandse vertaling van een Rother wandelgids, samengesteld door de Duitse Cordula Rabe.

Leden van het Genootschap kunnen de boeken bestellen via de [webwinkel](#).

korte berichten en weetjes

Najaarsschoonmaak

Met het nog steeds groeiende aantal pelgrims wordt zwerfafval een steeds groter probleem op de camino. Gelukkig wordt daar op verschillende plaatsen iets aan gedaan. Zo werkten zes vrijwilligers eind november een week lang om een stuk van 100 km vanaf Castrojeriz schoon

te maken. Het initiatief voor deze – jaarlijks terugkerende – actie kwam van Rebekah Scott, een Amerikaanse met een donativo herberg op de Camino Francés. *'Niet klagen, maar bijdragen aan de oplossing'* is haar motto.

Ook in de provincie León verzamelden vijftig leden van de Vrienden van de Camino zich voor de jaarlijkse najaarsschoonmaak: een dag lang werd daar het stuk tussen Sahagun en Reliegos van vuilnis ontdaan.

Natuurlijk kun je als pelgrim op de camino het probleem altijd voor zijn...

Fietspelgrims in FietsActief

Het tijdschrift FietsActief, een achtmaal per jaar versijnd blad voor fietsers, besteedt in het decembernummer aandacht aan fietsers naar Santiago de Compostela. Een aantal pelgrims werd ondervraagd voor de rubriek *fietsers in beeld* over hun motieven om per fiets naar de kathedraal te vertrekken. Leuke details: de geïnterviewde fietsers werden mede gevonden door oproepjes op de [facebookpagina](#) en de [facebookgroep](#) van het Genootschap, en de website van het Genootschap wordt genoemd als goede bron van praktische informatie. FietsActief is in de winkel verkrijgbaar of via [deze website](#).

Virtueel kaarsje

Wellicht toepasselijk tijdens deze donkere dagen: via de website van de kathedraal in Santiago kun je een digitale kaars aansteken. Je kunt de kaars voorzien van een berichtje met je intentie. De kaars blijft 48 uur branden op het net, tenzij iemand anders op de verlengingsknop klikt. Je vindt de site [hier](#).

Natte voeten op de Via de la Plata

Schoenen en sokken uit, broek boven de knieën, en dan door het water. Dat overkwam menig pelgrim op de Via de la Plata tijdens de eerste etappe vanaf Sevilla. Even voor de plaats Guillena moet daar het riviertje Arroyo de los Molinos worden overgestoken. In de zomer zelden een probleem, omdat de rivier dan meestal droog staat, maar tijdens hevige regenval in andere jaargetijden stijgt het water soms zo hoog dat de stroom niet meer doorwaadbaar is.

De caminovereniging uit Sevilla heeft na jaren praten met lokale overheden over dit probleem nu een alternatieve route uitgezet en bewegwijzerd. Een beschrijving van de mogelijke alternatieven vind je [hier](#). De vereniging gaat daarnaast onvermoeibaar door met de strijd voor een voetgangersbrug op de originele route.

Blauw bos bij Villafranca del Bierzo

Een in 2015 afgebrand stuk bos bij Villafranca del Bierzo maakt momenteel deel uit van een expositie. De zwartgeblakerde takken werden met behulp van lichtblauwe verf door kunstenaars Raquel Montero getransformeerd in het werk *El Bosque Azul*. Het is tot 8 januari te zien in het kader van Poli-Zontes, een expositie georganiseerd door het archeologisch museum in Cacabelos dat verandering van het landschap tot thema heeft.

Ook na 8 januari zal menig pelgrim overigens nog van het werk kunnen genieten: het ligt aan de pelgrimsroute en zal volgens de natuurlijke weg weer moeten vergaan. De verf is milieuvriendelijk, zo meldt de kunstenaars.

Bron: [Diario de León](#)

De camino model voor Europa

De camino kan een grote rol spelen in het herontdekken van de Europese identiteit. Dat stelde aartsbisschop Julian Barrio van Santiago onlangs tijdens [een bijeenkomst van Forum Europa](#), een platform voor discussie over maatschappelijke thema's. *'De Praza do Obradoiro is het symbool van de ontmoeting tussen de gelovige en de ongelovige'*, zo meldde hij. In deze tijd van lethargie is het volgens hem van belang voort te bouwen op de spirituele erfenis van het verleden, en gezien de populariteit biedt de camino daarvoor goede aanknopingspunten.

De aartsbisschop liet tijdens deze bijeenkomst ook weten dat hij verwacht dat de restauratie van de kathedraal eind 2019 gereed zal zijn. Op tijd voor het volgende Heilig Jaar in 2021. Daarvoor nodigde hij ook de Paus uit. Of die ook zal komen kan Barrio nog niet inschatten, omdat de Paus Santiago de Compostela al ettelijke malen aandeed de afgelopen jaren.

Beef de camino

Op de website van RTVE, een Spaanse televisiezender, is momenteel een interactieve webdocumentaire te zien over een groep mensen met de ziekte Parkinson die na een jaar voorbereiding 108 km op de camino liepen. De webdocumentaire bevat naast de

gebruikelijke interviews en filmbeelden computerspelletjes waarbij je de pelgrims met Parkinson moet 'helpen' een traject te volbrengen. De webdocumentaire is gemaakt in samenwerking met de Spaanse Federatie voor Parkinson, om de ziekte van mythes en stigmas te ontdoen. Je kunt *Que tiemble el camino* [hier](#) vinden.

Namens de redactie:

Fijne feestdagen!

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website van het Genootschap: www.santiago.nl. Nieuwtjes en activiteiten van het Genootschap vind je ook op onze [facebookpagina](#). Tips en ervaringen met andere pelgrims uitwisselen kan als je lid wordt van onze [facebookgroep](#).

Redactie: Ria Meinema
Redactieadviseur: Suzanne van der Beek
Verzending: Han Lasance

De volgende Ultreia verschijnt medio januari 2017.
Wij zien uw kopij graag voor 4 januari tegemoet via ultreia@santiago.nl

Aanwijzingen voor de auteur

Ultreia wil attenderen op allerlei aan de camino gerelateerde zaken en streeft naar korte berichten. Kopij (maximaal 300 woorden) graag in platte tekst, dat wil zeggen zonder opmaak, zoals inspringen, vetgedrukt, onderstreept of met kaders. Met een foto of illustratie bij het artikel zijn we ook altijd blij.

Activiteiten van derden

In Ultreia is ook plaats voor de aankondiging van activiteiten van derden. Opname in Ultreia betekent echter niet dat het Genootschap garant staat voor de kwaliteit ervan.

